

KASALXONA XONALARINING ICHKI INFEKSIYALARINI OLDINI OLISH VA UNGA QARATA CHORA TADBIRLAR ISHLAB CHIQISH

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali Mikrobiologiya, jamoat
salomatligi va menejment kafedrasi assistenti :

Erdanayev Ro'ziboy Xolmuhammedovich

ruziboy.erdanaev@mail.ru

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali
1-son Davolash fakulteti 2-bosqich talabalari:

Aminova Mohinur Normurod qizi

aminovamohinur133@gmail.com

Nomozova Kamola Nuriddin qizi

nomozovakamola817@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali
2-son Davolash fakulteti 2-bosqich talabalari:

Rahmatullayeva Shahlo Sherzod qizi

Rahmatullayevashahlo9@gmail.com

Shukurova Barchinoy Abdulhofiz qizi

barchinoyshukurova018@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada yuqumli kasalliklarni epidemik tarqalishi, shifoxona ichi infeksiyalarini kelib chiqishi ularni oldini olish chora tadbirlarini ishlab chiqish va shifohona ichida uchrovchi turli hil infeksiyalar haqida yuritilgan.

Kalit so'zlar: Yuqumli kasallik, gospital shtamlar, oldini olish choralar, Kokk, Micrococcaceae, Neisseriaceae Neisseria, Streptococcaceae CHANNE Streptococcus, Rivojlanishi

Asosiy qism: Kasalxona ichki infeksiyalar butun dunyo bo'y lab sog'liqni saqlashning eng muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Bularning

ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri juda katta.Zamonaviy davolash-diagnostika texnologiyalarining rivojlanishiga qaramay, IBD muammosi tibbiy va ijtimoiy ehtiyojni har qachongidan ham dolzarb qilib qo'yadi.Bizning va xorijiy tadqiqotchilarining ma'lumotlariga ko'ra, AII kasalxonaga yotqizilgan odamlarning 5-20 foizida uchraydi.

AII ning hozirgi o'sishi va rivojlanishi quyidagi omillarga bog'liq:Yirik shifoxona komplekslarini yaratish.Kasalliklarning kundalik va yaqin o'zaro ta'siri.Yuqumli qo'zg'atuvchilarining kuchli va sun'iy uzatish mexanizmini shakllantirish.Bu invaziv davolash va diagnostika usuliga bog'liq.Davolash va diagnostikada sterilizatsiyaning maxsus usullarini talab qiluvchi murakkab jihozlardan foydalanish ham o'z samarasini bermoqda.Yuqumli qo'zg'atuvchilarining yuqish mexanizmining faoliyati.Ayniqsa,davolanish muassasalarida kasalliklar va shifokorlarning yaqin o'zaro ta'sirida uy-ro'zg'or aloqasi havo orqali tarqalishi mumkin.Hali aniqlanmagan yuqumli kasallik bilan kasalxonaga yotqizilgan shaxs infektsiyaning asosiy manbai hisoblanadi. Antimikrobiyal preparatlarni nazoratsiz qo'llash. Turli xil dori-darmonlarga va noqulay ekologik omillarga moslashgan mikroorganizmlarning shakllanishi. Aholining atrof-muhit o'zgarishlariga va yashash sharoitlariga chidamliligi va barqarorligining pasayishi.

So'nggi bir necha o'n yilliklarda tibbiyotda sog'liqni saqlash bilan bog'liq infektsiyalarning (SAI) paydo bo'lishi va istalmagan asoratlari yaxshi tan olingan. HAIIlarning paydo bo'lishi xavotirli sur'atda o'sishda davom etmoqda. HAIIlar dastlab o'tkir tibbiy yordam shifoxonasiga yotqizish bilan bog'liq bo'lgan infektsiyalarga (ilgari nozokomial infektsiya deb ataladi), ammo endi bu atama odamlar tibbiy yordam oladigan sharoitlarda (masalan, uzoq muddatli parvarish, uyda) olingan infektsiyalarga nisbatan qo'llaniladi. parvarishlash, ambulator yordam). Ushbu kutilmagan infektsiyalar sog'liqni saqlashni davolash jarayonida rivojlanadi va bemorlarning jiddiy kasalliklari va o'limiga olib keladi (kasallanish va o'lim); kasalxonada qolish muddatini uzaytirish; va qo'shimcha diagnostika va terapevtik tadbirlarni talab qiladi, bu esa bemorning asosiy kasalligi bilan bog'liq

bo'lganlarga qo'shimcha xarajatlarni keltirib chiqaradi. HAI istalmagan natija hisoblanadi va ba'zilari oldini olish mumkin bo'lganligi sababli, ular bemorni parvarish qilish sifati, noxush hodisa va bemor xavfsizligi muammosining ko'rsatkichi hisoblanadi.

PATOGEN KOKKLAR

Kokklar bu mikroorganizmlarning keng guruhi bo'lib , ularga patogen , shartli patogen va patogen bo'lмаган турлари киради . Bu bo'limda patogen va shartli patogen kokklar ko'rib o'tiladi . Berg tasnifiga ko'ra , patogen kokklar uch oilaga kiritiladi: 1. Micrococcaceae - Staphylococcus (stafilokokklar) avlod . 2. Streptococcaceae CHANNE Streptococcus avlod (streptokokklar va pnevmokokklar). 3. Neisseriaceae Neisseria C CHALLE avlod (meningokokklar va gonokokklar). Patogen kokklar yiringli jarayonlarni keltirib chiqaradi, shu xossasiga ko'ra, ular bir - birlariga o'xshaydi, shuning uchun ulami yiring chaqiruvchi kokklar deb ataladi. Kokklarda organotroplik darajasi bir xil bo'lmay, bu pnevmokokk, meningokokk va gonokokklarda ko'proq namoyon bo'ladi. Barcha patogen kokklar harakatsiz bo'lib, spora hosil qilmaydi, pnevmokokk kapsula hosil qiladi. Bo'yalishiga ko'ra ular Grammusbat (stafilokokk, streptokokk) va Grammanfiy (meningokokk, gonokokk) bo'ladi. Yiring chaqiruvchi kokklar bir - biridan oziqa muhitlarga talabchanligiga va biokimyoviy faolligiga ko'ra farqlanadi. Stafilokokk esa oziq muhitga talabchan emas, biokimyoviy xossasiga ko'ra faoldir .

Mikroorganizmlar manbai

Tibbiy yordam ko'rsatish paytida bemorlarga boshqa bemorlar, tibbiyot xodimlari yoki tashrif buyuruvchilar tomonidan turli xil ekzogen mikroorganizmlar (bakteriyalar, viruslar, zamburug'lar va protozoa) ta'sir qilishi mumkin. Boshqa rezervuarlarga bemorning endogen florasi (masalan, bemorning terisida, shilliq pardalarida, oshqozon-ichak traktida yoki nafas olish yo'llarida joylashgan qoldiq bakteriyalar) kiradi, ularni bostirish qiyin va jonsiz atrof-muhit sirtlari yoki ifloslangan narsalar (masalan, bemor xonasiga tegishi mumkin) yuzalar, asbob-uskunalar, dorilar). 1022 ta epidemiya tekshiruvining ilmiy sharhida tasvirlangan

HAIni keltirib chiqaradigan yuqumli agentlarning eng keng tarqalgan manbalari20 (pastlash chastotasi bo'yicha sanab o'tilgan) individual bemor, tibbiy asbob- uskunalar yoki asboblar, shifoxona muhiti, sog'lijni saqlash xodimlari, kontaminatsiyalangan dorilar, kontaminatsiyalangan oziq-ovqat va ifloslangan bemorlarni parvarish qilish uskunalari.

Xulosa: Ushbu holatlardan kelib chiqib, tibbiy savodxonlikni oshirish, tibbiyatga oid har qanday yangiliklar, maqolalar, risolalar, turli xildagi video roliklarni, reklama, xujjatli filmlar, maktab, bog'cha muassasalarda targ'ibotlarni kuchaytirish, kasalliklar haqidagi ochiq muloqotlar, ochiq darslar, amaliy o'quv taktik mashg'ulotlar orqali o'sib kelayotgan sog'lom avlodlar, fuqarolar o'rtasida yuqumli, parazitar va nozokomial infektsiyalarni oldini olishda samarali yo'llaridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. KASALXONA ICHI INFEKSIYASI .PATOGEN KOKKLAR
2. MUHAMEDOV E.ESHBOYEV N.ZOKIROV M.ZOKIROV
“MIKROBIOLOGIYA IMMUNOLOGIYA VIRUSOLOGIYA”
3. A.B G'ANIXO'JAYEVA,H.A NAZAROVA “MIKROBIOLOGIYA VA MIKROBIOLOGIK TEKSHIRISH USULLARI”
4. Chapter 41 Preventing Health Care–Associated Infections